

Preses relīze

Luksemburgā, 2017. gada 29. jūnijā

Atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem ir jāplāno mērķtiecīgāk – uzskata ES revidenti

Eiropas Revīzijas palātas jaunajā ziņojumā teikts, ka ES atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem bieži vien ir vāji definēts, tam nav precizēti mērķi un ietekme. Revidenti aicina atbalstu plānot mērķtiecīgāk, lai veicinātu efektīvu paaudžu maiņu.

Revīzijas uzmanība bija pievērsta tām četrām ES dalībvalstīm, kuras gados jaunu lauksaimnieku atbalstam tērē visvairāk, t. i., Francijai, Spānijai, Polijai un Itālijai. Revidenti konstatēja ievērojamas atšķirības starp to, kā tika pārvaldīti 1. pīlāra maksājumi, kad papildus tiešajiem maksājumiem gados jaunie lauksaimnieki saņēma vēl 25 %, un 2. pīlāra maksājumi, kurus gados jaunie lauksaimnieki saņēma darbības pirmreizējai uzsākšanai.

Atbalsts no 1. pīlāra nebalstās uz vajadzību pareizu novērtējumu, tas neatspoguļo vispārējo mērķi – veicināt paaudžu maiņu, to ne vienmēr izmaksā gados jaunajiem lauksaimniekiem, kam tas vajadzīgs, bet reizēm izmaksā saimniecībām, kurās gados jauniem lauksaimniekiem ir tikai nenožīmīga loma. Dalībvalstis nekoordinē 1. pīlāra maksājumus ar 2. pīlāra atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem. Atbalstu sniedz standarta formā, kas, izņemot papildu ienākumu veidošanu, nerisina konkrētas vajadzības. Kopējā uzraudzības un vērtēšanas sistēmā nav rezultātu rādītāju.

Kaut arī 2. pīlārs kopumā balstās uz aptuvenu vajadzību novērtējumu, tā mērķi daļēji atspoguļo vispārējo mērķi – veicināt paaudžu maiņu. Atbalsts tiešāk risina gados jaunu lauksaimnieku vajadzības piekļūt zemei, kapitālam un zināšanām. Atbalsta summa ir kopumā sasaistīta ar vajadzībām un modulēta tā, lai stimulētu konkrētas darbības (piemēram, bioloģiskās lauksaimniecības ieviešanu, ūdens vai energoresursu taupīšanas iniciatīvas). Darījumdarbības plāni gan ir noderīgi, taču to kvalitāte revidētajās dalībvalstīs atšķirās. Vadošās iestādes ne vienmēr piemēroja atlases procedūras, kas tām ļautu dot priekšroku labākajiem projektiem.

“Ja gribam, lai lauksaimniecība saglabā ilgtspēju paaudžu paaudzēs, efektīvs atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem ir ļoti svarīgs,” teica par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Janusz Wojciechowski. “Taču mēs konstatējam ļoti maz pierādījumu šo pasākumu rezultātiem un tam, ka tie reāli palīdz gados jauniem lauksaimniekiem, galvenokārt tāpēc, ka trūkst mērķtiecības un rādītāji ir nekvalitatīvi.”

Šī preses relīze sagatavota, lai sniegtu kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas pieņemto īpašo ziņojumu.

Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Runaspersona T: (+352) 4398 47063

Damijan Fišer – Preses sekretārs T: (+352) 4398 45410

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

Kaut arī atlases kritēriji 2007.–2013. gada perioda nogalē tika ieviesti, tie neļāva dot priekšroku vislabākajiem projektiem, jo minimālais punktu skaits bija pārāk mazs vai arī tāda vispār nebija. Dažās dalībvalstīs budžets bija pilnībā izlietots jau plānošanas perioda sākumā, un tas neveda iespēju saņemt finansējumu gados jaunajiem lauksaimniekiem, kuri sāka darbību vēlāk.

“Lai atbalsts būtu efektīvs, ES un dalībvalstīm vispirms labāk jādefinē, ko tās vēlas atbalstīt un kādam jābūt Eiropas palīdzības sagaidāmajam rezultātam, un tad jāpievēršas panāktā progresā mērīšanai,”
piebilda Wojciechowski kungs.

Revidenti iesaka Eiropas Komisijai un dalībvalstīm:

- uzlabot intervences loģiku, pilnveidojot vajadzību novērtējumu un formulējot mērķus, kas atspoguļo vispārējo mērķi – veicināt paaudžu maiņu;
- uzlabot pasākumu mērķtiecību, labāk atlasot projektus un labāk izmantojot darījumdarbības plānus;
- uzlabot uzraudzību un novērtēšanu, izmantojot dalībvalstīs izstrādāto paraugpraksi.

Piezīmes izdevējiem

Pēdējā desmitgadē kopējais lauksaimnieku skaits Eiropas Savienībā (izņemot Horvātiju) ir strauji samazinājies; tas ir krities no 14,5 miljoniem 2005. gadā līdz 10,7 miljoniem 2013. gadā. Gados jaunu lauksaimnieku skaits minētajā periodā ir samazinājies no 3,3 miljoniem līdz 2,3 miljoniem. Tā kā lauksaimnieku skaits ir samazinājies visās vecuma grupās, gados jaunu lauksaimnieku īpatsvars ir saglabājies relatīvi stabils – nedaudz virs 20 %. Tomēr starp dalībvalstīm pastāv ievērojamas atšķirības.

Lai veicinātu lauku saimniecību konkurētspēju un paaudžu maiņu lauksaimniecībā, 2007.–2020. gadā ES piešķīra 9,6 miljardus EUR gados jaunu lauksaimnieku atbalstam. Ietverot dalībvalstu līdzfinansējumu 2. pīlāra darbības uzsākšanas pasākumam, kopējais publiskais atbalsts ir 18,3 miljardi EUR. 2007.–2013. gada periodā ES atbalstu darbības uzsākšanai saņēma gandrīz 200 000 gados jaunu lauksaimnieku.

Īpašais ziņojums Nr. 10/2017 “ES atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem jāplāno mērķtiecīgāk, lai veicinātu efektīvu paaudžu maiņu” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) 23 ES valodās.